

Vastaus valtuustoaloitteeseen kouluisännistä

Heikki Vestman esittää valtuustoaloitteessa kouluisännistä lisäresursseja uusien kouluisäntien palkkaamiseen Sipoon suurimpiin peruskouluihin. Aloite liittyy kunnan talousarvion kirjaukseen opetukseen sitoutumattoman henkilöstön lisäämisestä kouluihin.

Niin Nikkilän sydämessä kuin Sipoonlahden koulussa on palkattu kouluisäntä, joiden tehtäväkuvaukset on tehty omaan kouluun sopiviksi.

Nikkilän sydämessä kouluisäntä on koulujen yhteinen ja hänen keskeisiin tehtäviin kuuluu muun muassa rakentaa ja edistää oppilaiden vuorovaikutusta sekä yhteisöllisyyttä ja edesauttaa osaltaan oppilaiden ja koko koulu yhteisön fyysisestä, että henkisestä turvallisuudesta. Hänen kuuluu olla läsnä oppilaiden saatavilla, valvoa sekä puuttua välittömästi epäkohtiin ehkäisten ilkivaltaa, kiusaamista, yksinäisyyttä ja mahdollisesti koulupudokkuutta. Kouluisäntä vastaa tiloista ja niiden varauksista ja tekniikasta ja toimii linkkinä oppilaiden, opettajien, koulun henkilöstön sekä tarvittaessa teknisen toimen kanssa. Hän myös vastaanottaa tarvikkeita ja toimittaa niitä eteenpäin.

Sipoonlahden koulun kouluisännän keskeisiin tehtäviin kuuluu huolehtiminen oppilaitoksen päivittäisistä tarpeista, kulunvalvonnasta ja työn ohessa myös kasvatukseen osallistumisesta oppilaitoksen toiminnassa sekä rakennuksen pienet huoltotyöt. Sipoonlahden koulun palkatulla kouluisännällä on erityisosaamista tekniikassa ja musiikissa, joten hän vastaa myös koulun esitys- ja konferenssitekniikan käytöstä ja ylläpidosta, tapahtumatekniikasta sekä ääni- ja valolaitteiston tekniikasta.

Kouluisännän työssä keskeisimmät työtehtävät liittyvät tilavarauksiin, tekniikkaan, kulunvalvontaan, oppilaitoksen päivittäisistä tarpeista huolehtimiseen ja koulualueen kunnossapitoon. Jokaisella koulussa työskentelevällä aikuisella, myös kouluisännällä, on kasvatustavuu ja velvollisuus puuttua havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen tai ilkivaltaan.

Kouluissa on selkeä tarve opetukseen sitomattomalle henkilöstölle. Oppilaat kaipaavat aikuisen läsnäoloa ja mahdollisuutta keskustella spontaanisti aikuisen kanssa. Opettajat tarvitsevat työparia kiusaamisen vastaiseen työhön, luokkien ryhmäytämiseen sekä tunne- ja kaveritaitojen opettamiseen. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kehittämiseen kouluissa tarvitaan uusia ammattilaisia. Myös koulujen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus edellyttää opettajien pedagogisen osaamisen rinnalle muiden ammattilaisten työpanosta.

Kouluvalmentajatoimintaa on kehitetty ja arvioitu kolmen vuoden ajan (2021–2023) valtakunnallisessa Sitouttavan koulu yhteistyön hankkeessa, jossa Sipoo oli mukana. Kouluvalmentajan työssä keskeisintä on koululäsnäolon tukeminen, vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen sekä turvallisen ja oppilaiden osallisuutta vahvistavan koulu yhteisön kehittäminen. Kouluvalmentajalla on ammatillista osaamista kohtaamiseen, ristiriitojen selvittämiseen sekä hyvinvoinnin tukemiseen. Hankkeen aikana Sipoossa työskenteli yksi kouluvalmentaja, jonka työn kohteena olivat 5–9-luokkien oppilaat. Tämä työalue osoittautui liian laajaksi yhdelle työntekijälle. Hankkeen päätyttyä koulutuksen toimialan talousarvioon vuodelle 2023 ja 2024 varattiin rahat kahden vakituisen kouluvalmentajan palkkaukseen, mutta lupaa näiden uusien toimien perustamiselle ei ole saatu.

Lukuvuoden 2023–2024 ajan Nikkilän Sydämessä ja Miilillä työskentelee kaksi hankerahoituksella palkattua yhteisökasvattajaa. Yhteisökasvattajien työn tavoitteena on vahvistaa ja kehittää samassa koulukiinteistössä toimivien koulujen välistä yhteistyötä ja yhteishenkeä. Yhteisökasvattajien työhön on oltu erittäin tyytyväisiä, mikä kertoo omalta osaltaan opetukseen sitomattoman henkilöstön tarpeellisuudesta.

Yhteenvetona toteamme, että kouluissa on selkeä tarve lisätä aikuisten läsnäoloa ja parantaa näin turvallisuutta. Työnjaon, työn sujumisen ja yhteistyön kannalta on tärkeää, että opetukseen sitomattoman henkilöstön tehtäväkuvaukset ovat selkeät ja päällekkäisyyksiltä vältytään.

Kouluisäntiä tarvitaan jatkossakin kouluissa arjen pyörittämiseen, mutta emme ehdota, että heitä palkattaisiin lisää suurimpiin kouluihin. Aloitteen jättäjän esittämä toive kaksoiskelpoisista kouluisännistä, joilla olisi myös vartijan koulutus, voi hankaloittaa vakanssien täyttämistä, jos kelpoisuusehtoina olisi molemmat tutkinnot.

Sen sijaan ehdotamme kahden kouluvalmentajan toimen perustamista, jotta saamme uudet ammattilaiset mukaan vahvistamaan koulujen yhteisöllistä toimintakulttuuria, tukemaan oppilaiden hyvinvointia ja ehkäisemään koulupoissaoloja, kiusaamista ja ilkivaltaa.

On hyvä muistaa, että koulupäivän aikana vain virkavastuulla olevalla opettajalla tai rehtorilla on perusopetuslain 36 b §, 36 d §, 36 e § mukaan oikeus poistaa häiritsevä oppilas, oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita ja oikeus tarkastaa oppilaan tavarat. Tätä oikeutta ei ole kouluisännillä, vartijalla, koulunkäynninohjaajilla, yhteisökasvattajilla tai kouluvalmentajilla.

Valtuustoaloitteessa esitetään myös huoli siitä, että Etelä-Karjalan mallia ei toteudu Sipoossa tällä hetkellä.

Etelä-Karjalan mallia on otettu käyttöön Sipoossa, ja siitä on ollut rehtoreille käytännön koulutusta keväällä ja syksyllä 2022. Etelä-Karjalan malli tarvitsee aina myös poliisin yhteistyötä koska lainvastainen teko koulussa käsitellään poliisin kanssa. Koulupoliisia ei ole ollut käytettävissä Sipoon kouluissa poliisiviranomaisen vähäisten resurssien takia ja koulupoliisin vaihtelevuuden takia vuosina 2022 ja 2023. Vuoden 2024 alusta Itä-Uusimaa on saanut uuden koulupoliisin kouluväkivallan torjumiseksi. Hänen työnkuvaansa kuuluu rikosten ennalta ehkäisevä työ ja kouluille avunantoa sekä konsultointia lasten ja nuorten kanssa. Hän on kiertänyt Sipoon kouluja ja käynyt niissä tutustumassa alkuvuodesta ja toimittanut käytännöllistä materiaalia kouluille. Kouluilla on hänelle suorat yhteystiedot johon soittaa, kun koulussa tarvitaan poliisin apua. Aloitteen tekijä on huolensa kanssa ollut ajan tasalla, mutta siihen on nyt vuoden 2024 alusta saatu henkilöstöresursseja poliisiviranomaisilta.